

Zpráva o činnosti Městské knihovny Frýdek-Místek, p. o. za rok 2025

Městská knihovna Frýdek-Místek, p. o. vznikla v roce 1993. Je veřejnou knihovnou a její účel vyplývá ze zákona č. 257/2001 Sb. Plní jednak funkci městskou – prostřednictvím sítě poboček na území města uspokojuje požadavky a potřeby obyvatel, a jednak regionální – je pověřenou knihovnou, obsluhuje 26 knihoven v okolí.

Její činnost vychází z Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027 s výhledem do roku 2030, kde jsou zakotveny tři hlavní pilíře:

- Knihovny jako pilíře občanské společnosti a přirozená centra komunit
- Knihovny jako vzdělávací a vzdělanost podporující instituce
- Knihovny jako správci kulturního a znalostního bohatství

Na základě zřizovací listiny poskytuje Knihovna FM své služby v ústřední knihovně na ul. Jiráskova 506, v pobočce Místek, Hlavní třída 111-112, na pobočce Slezská na 11. ZŠ Jiřího z Poděbrad a dále provozuje tři malé pobočky v okrajových částech města – Chlebovice, Lískovec a Skalice.

Knihovna je jednou z městských organizací, která je začleněna do celoměstského vizuálního stylu. Od roku 2015 knihovna prezentuje svou činnost pod značkou Knihovna FM. Svou činnost mimo jiné prezentuje na webových stránkách a sociálních sítích. Je kladen rovněž důraz na prezentaci našich aktivit v rámci Zpravodaje Frýdku-Místku i dalších relevantních periodik regionálního a republikového charakteru. Své aktivity prezentuje také v oborovém časopisu Čtenář. Přihlášeným odběratelům je pravidelně zasílán newsletter s informacemi o novinkách a akcích Knihovny FM. Od poloviny roku 2018 využívá Knihovna FM webový knihovnický systém nové generace Tritius, a to formou webové služby. Od roku 2022 poskytujeme uživatelům možnost platby poplatků platebním terminálem, a to ve frýdecké i místecké knihovně.

V průběhu roku 2025 probíhala příprava na celkovou rekonstrukci ústřední knihovny na ul. Jiráskova. V říjnu bylo započato stěhování knihovny do náhradních prostor. Byly vytvořeny dvě náhradní půjčovny na třídě T. G. Masaryka, které byly v prosinci zpřístupněny veřejnosti. Ekonomické oddělení a vedení knihovny bylo přesídleno do pronajatých prostor v Národním domě Frýdek-Místek. Další knihovní fond a mobiliář byl přestěhován do skladovacích prostor, které byly poskytnuty magistrátem města. V listopadu byla předána budova k rekonstrukci a započaly stavební práce.

Městská knihovna je financována z prostředků zřizovatele, tj. statutárního města Frýdek-Místek. Od Moravskoslezského kraje obdržela knihovna dotaci na zabezpečení výkonu regionálních funkcí, a to ve výši 1 827 000 Kč. Z programu MK ČR VISK 3 získala knihovna 158 000 Kč na vybavení multifunkční učebny pro veřejnost. MěK F-M pronajímá své prostory jiným subjektům. Kromě svých zaměstnanců využívá Knihovna FM také pomoci dobrovolníků. V roce 2025 odpracovali 298 dobrovolnických hodin.

Výpůjční činnost a veřejný internet

Výpůjční činnost, stejně jako ostatní aktivity knihovny, má vzrůstající tendenci. V roce 2025 využilo služeb knihovny 230 110 návštěvníků. Počet registrovaných čtenářů byl 5 730. V loňském roce knihovna vypůjčila 246 922 knih, periodik a jiných dokumentů. Z toho je 66 700 prolongací. Po celý rok knihovna umožňovala registrovaným čtenářům půjčovat si e-knihy a e-audioknihy z portálu Palmknihy.cz, a to pomocí webového katalogu Tritius. Služba je stále atraktivnější a je o ni stále větší zájem, což dokládá opětovný nárůst e-vypůjček. Za rok 2025 se takto vypůjčilo 4027 titulů e-knih a 835 e-audioknih.

Kromě výpůjční činnosti v budovách knihovny poskytuje organizace také donáškovou službu, kterou využívá stále více čtenářů, a počet takto půjčených knih a audioknih roste. V roce 2025 bylo uskutečněno 164 návštěv a půjčeno bylo 2 115 výpůjček. Dále knihovnice navštěvují jedenkrát za měsíc dům s pečovatelskou službou. Zde si návštěvníci vypůjčili 414 dokumentů. Knihovna spolupracuje s domovy pro seniory ve Frýdku-Místku. Knihovnice pro klienty připravují krátké literární programy, besedy a donáškovou službu.

Městská knihovna rovněž poskytuje i meziknihovní výpůjční službu (MVS). V roce 2025 bylo z ostatních knihoven pro naše uživatele zprostředkováno vypůjčení 198 dokumentů, a jiným knihovnám jsme zapůjčili 128 dokumentů. Knihovna FM se připojila do projektu Národní knihovny ČR Národní digitální knihovna – díla nedostupná na trhu. Nabídli jsme tak našim registrovaným čtenářům přístup k digitalizovaným dokumentům z domova a z prostor Knihovny FM. Knihovna je také připojena k celostátnímu projektu Knihovny.cz. V knihovně dále nabízíme uživatelům přístup k právní databázi Codexis Green.

Jako velmi potřebné se stále ukazuje využívání dvou biblioboxů. Čtenáři vítají možnost vracení knih v režimu 24/7, z kterékoliv pobočky bez ohledu na to, kde si je vypůjčili.

V knihovně je pro čtenáře vyčleněno 20 veřejných internetových stanic, z toho 5 pro děti. Ve všech provozech poskytuje knihovna celoplošně free wifi připojení a uživatelé se daleko častěji připojují k internetu v knihovně na svých zařízeních. Pro potřebu výukových hodin je dále k dispozici 20 notebooků s možností připojení k internetu. Pevné připojení k internetu využilo 3833 návštěvníků.

	Registrovaní čtenáři	Návštěvníci celkem	Návštěvníci internetu na pevných PC	Výpůjčky celkem	Výpůjčky e-knihy	Donášková služba návštěvy/vypůjčky
2020	5313	140533	5020	309229	1107	64/700
2021	4231	138399	2104	193768	1220	88/996
2022	5246	168290	4320	217864	1418	102/924
2023	5694	195868	4566	232246	1798	117/1027
2024	5823	226318	4074	236349	3386	130/1557
2025	5730	230110	3833	246922	4862	164/2115

Kulturní a vzdělávací činnost

Knihovně FM se daří naplňovat cíle Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027. Kromě své hlavní činnosti se knihovna stává kulturním a vzdělávacím prostředím pro občany města a prostorem pro setkávání komunit. Také v roce 2025 se podařilo připravit celou řadu kulturních a vzdělávacích programů a projektů. Proběhlo 397 kulturních a 370 vzdělávacích programů. Z kulturních se jako nejzdařilejší dá hodnotit 2.

ročník festivalu LiMiTY, který nahradil již tradiční Festival čtení. Logo LiMiTY se skládá ze spojení slov Literatura, Muzika i TY a celý festival opravdu propojoval různé druhy umění a různé žánry. Vystoupili např. český intelektuál, spisovatel, scenárista a publicista Pavel Kosatík, spisovatelé Jana Poncarová, Veronika Gonzáles, Ivana Gibová, Jiří Klečka a další. Proběhlo divadelní představení Tenhle pokoj se nedá sníst, koncert kapely Něco něco, představili se básníci blízkého i širšího regionu. Také celostátní akce Noc literatury byla v roce 2025 vydařená. Ukázky ze zahraniční literatury četli na několika místech Květoslava Podhradská, Hana Kučová, Petr Mecner a Libor Magdoň. Jako každý rok proběhla soutěž Můj svět, která, jak lze soudit podle počtu zaslaných prací, patří stále mezi velmi populární. Dětskou soutěž Tvoříme vlastní vydavatelství v roce 2025 vyhlášovala Beskydská knihovna v Bílsku. Téma Perem i drápkem – příběhy ze zvířecí říše bylo pro děti atraktivní a z mezinárodního kola si přivezly jedno druhé, jedno třetí místo a několik čestných uznání. V ústřední knihovně se pořádaly tradiční Čaje o šesté, pořady z projektu ProudArt, který poskytuje možnost mladým, popř. méně známým umělcům prezentovat své umění. Je potřeba také vyzdvihnout aktivitu knihovníků, kteří nejenže reprízuji scénické čtení „Čapek na scénu“ a před uzavřením ústřední knihovny z důvodu rekonstrukce připravili historickou procházku – pořad, který přiblížil nejen životní osud stavitele Julia Fischera, ale i pozdější využití vily a život v ní. Sousedská slavnost byla přesunuta do Sokolíku a byla jednou z nejvíce navštívených akcí knihovny. Také v roce 2025 se knihovna věnovala vzdělávacím projektům. Pro středoškoláky jsou pravidelně konány informační lekce se zaměřením na literaturu. Byla zahájena VU3V, která se setkala s mimořádným zájmem mezi seniory. V místecké knihovně probíhaly kurzy digitální gramotnosti, trénování paměti a mediálního vzdělávání. Ve spolupráci se Zvolši.info byla připravena přednáška AI pro seniory a dále pak přednáška o bezpečnosti na internetu. S velkým ohlasem se setkala IT poradna (Digitální kompas) pro všechny, kteří potřebují poradit se svým digitálním zařízením. V Modrém salonku probíhal cyklus Zákoutí světa neslyšících a Střípky hluchoslepoty, které připravujeme ve spolupráci s SPC pro klienty s vadami sluchu. Jednalo se z části o osvětu v této problematice, seznámení veřejnosti se světem sluchově handicapovaných občanů, a především bylo naším cílem přilákat tyto občany do knihovny. Proběhla divadelní a knižní představení, workshopy, ve kterých jsme se pokoušeli propojit svět slyšících a neslyšících. Jedná se již o 4. ročník této spolupráce a vzrůstající návštěvnost těchto akcí nás přesvědčuje o nutnosti pořádání těchto programů. V roce 2025 byla také zahájena činnost čtenářského klubu. V rámci projektu Bookstart, S knížkou do života, se knihovnice pravidelně zúčastňují vítání občánků, kde seznamují rodiče s projektem a předávají čtenářské sady. V průběhu roku pak fungují kluby pro rodiče s malými dětmi, o které je mimořádný zájem a který výrazně převyšuje kapacity dětských oddělení. Pro školní děti pak knihovna realizovala besedy a lekce, pasování prvňáčků na čtenáře, čtení pro družiny i veřejnost atd. Děti se zapojovaly do hry Lovci perel, jejímž cílem je propagovat čtení dětských knih. Knihovna FM se tradičně zapojuje do celostátních akcí vyhlášených SKIP ČR, pořádaných za účelem propagace knihoven a knihovnické práce a také do celoměstských akcí. V srpnu jsme uspořádali ve Faunaparku, v rámci celoměstských Prázdnin ve městě, Den s knihovnou – Život v lese, kterého se účastnilo téměř 300 dětí a rodičů. Knihovna FM spolupracuje s dalšími městskými organizacemi a spolky (SVC Klíč FM, Kultura FM, Literární klub Petra Bezruče, Pobeskydský spolek přátel výtvarného umění F-M, Adra Frýdek-Místek, Aktivní senioři, Svaz důchodců ...). Opět mohly probíhat přednášky o umění, cestovatelské přednášky či večery nejen o knihách s názvem Křídla. Z cestovatelských to byla např. show Michala Štěpánka Jižní Korea – To musíš zažít! nebo pořad Tadeáše Šímy Na kole s padákem přes Střední Ameriku. Z cyklu Večery nejen o knihách to byl např. pořad věnovaný Toyen nebo H. CH. Andersenovi. Z cyklu přednášek o umění např. přednášky vynikajících lektorů Mgr. Gabriely Pelikánové a Mgr. Marka Zágory.

PSPVU dále připravil pro veřejnost také cyklus PhDr. Věry Strakošové Z dějin evropské kultury. V Modrém salonku probíhalo Listování, scénické čtení Davida Vackeho nebo divadélko pro děti Mikro-teatro z Brna. I v roce 2025 se Knihovna FM podílela na festivalu SPLAVI, a to workshopem s Ester Nemjó. Po celý rok probíhaly v prostorách Knihovny FM výstavy. Celkem jich bylo uspořádáno 27. Svou tvorbu na nich prezentovali začínající, regionální umělci, děti z uměleckých škol, ale knihovna připravila i výstavu Zámek Jaromíra Švejdíka, jejíž zahájení proběhlo za účasti nejen autora, ale také členů kapely Kafka Band. Na přípravě některých výstav se podíleli členové fotoklubu Frýdek-Místek ArtCollegium nebo V-klubu, se kterým dlouhodobě spolupracujeme. Zajímavá byla také výstava o Praze, kterou připravila organizace SONS Frýdek-Místek.

V roce 2024 bylo v místecké pobočce oficiálně otevřeno CowoLibre, které využívají lidé na volné noze, lidé pracující na homeoffice, studenti a další. Tato sdílená kancelář má již své nezastupitelné místo a je o ni velký zájem. Jedenkrát měsíčně promítáme on-line přednášky pro veřejnost v rámci projektu Brain&Breakfast. Dále jsou v knihovně pořádány programy a přednášky na podporu podnikání v regionu, např. Startovárna či Podnikej ve FM. Tato spolupráce se stále vyvíjí.

Doplňování a revize knihovního fondu

V roce 2025 bylo nakoupeno 1842 svazků knih a kartografických dokumentů, 137 hudebních CD a audioknih. Knihovna odebírala přes 300 exemplářů titulů periodik. Nabídka deskových her je 164 ks. Prostřednictvím darů získala knihovna knihy a brožury v celkové hodnotě 14775 Kč. Městská knihovna spolupracuje s Národní knihovnou ČR. V roce 2024 bylo do souborného katalogu ČR CASLIN zasláno 2403 záznamů ve výměnném formátu MARC 21 podle pravidel RDA.

Činnost regionálního oddělení

V rámci výkonu regionálních funkcí městská knihovna zabezpečuje odborné knihovnické činnosti podle § 2 písm. h) knihovního zákona pro 26 základních knihoven, z nichž 7 knihoven je profesionálních, 5 knihoven jsou pobočky Městské knihovny Frýdek-Místek. Ostatní obecní knihovny jsou neprofesionální.

V roce 2025 bylo z dotace, poskytnuté Moravskoslezským krajem, nakoupeno 1964 knižních jednotek. Současný stav výměnného knihovního fondu regionálního oddělení činí 29194 k. j. V průběhu roku bylo rozvezeno do příslušných knihoven 108 souborů o celkovém rozsahu 5389 svazků. Zaměstnankyně regionálního oddělení průběžně poskytovaly konzultace a realizovaly metodické návštěvy. Revize knižního fondu byla provedena v MK Bruzovice, MK Václavovice, MK Horní Bludovice a MK Krásná.

Dále jsou katalogizovány knihy zakoupené z finančních prostředků obcí u obecních knihoven zapojených do regionálního automatizovaného knihovního systému Tritius REKS – jednalo se celkem o 1508 svazků.

V roce 2025 proběhlo v městské knihovně školení knihovníků obsluhovaných knihoven, jednalo se o dvě vzdělávací akce v rámci regionálních služeb knihovnám, konkrétně to byl zážitkový workshop „Rozžij knihu!“ v provedení Mikro-teatro Brno, další akcí byl seminář „Úvod do nenásilné komunikace“ s lektorkou Mgr. Petrou Jankovou.

Ostatní činnost

Pro další vzdělávání svých zaměstnanců využívá městská knihovna všech dostupných možností, které poskytuje Národní knihovna ČR, Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR, Filozoficko-přírodovědecká fakulta Slezské univerzity v Opavě atd. Zaměstnanci se vzdělávali formou odborných seminářů, kurzů, workshopů či prostřednictvím e-learningových kurzů. Celkem se knihovníci vzdělávali 1206 hodin. Jeden zaměstnanec si zvyšuje kvalifikaci – vysokoškolské vzdělání, obor knihovnictví.

Partnery naší knihovny jsou i Książnica Beskidzka v Bielsku-Białej a Krajská knihovna v Žilině.

Činnost Knihovny FM se neustále rozvíjí. Daří se plnit její misi, být otevřenou institucí pro všechny občany, poskytovat kvalitní knihovnické a informační služby, nabízet prostor komunitám ve městě, oslovovat občany všech věkových kategorií i sociálních skupin. To vše pomocí týmu profesionálních, vstřícných a ochotných zaměstnanců.

Městská knihovna Frýdek-Místek, p. o. je tak nepřehlédnutelnou kulturní a vzdělávací institucí, která slouží občanům a důstojně reprezentuje statutární město Frýdek-Místek.

Frýdek-Místek dne 26. února 2026

PhDr. Tomáš Benedikt Zbranek v. r.
ředitel Městské knihovny Frýdek-Místek, p. o.